

ge, som det offentlige lider, når de lønafkortede beløb holdes uden for den skattepligtige indkomst. Der er således ingen statsfinansiell undskyldning for at lade de mange studie-gældsramte i stikken. At der er mange, illustreres bl.a. af, at Hypotekbanken i dag har måttet indfri statens kautionsforpligtelser over for banker og sparekasser ved at overtage ca. 30.000 studielån.

Disse 30.000 mennesker, der ikke kunne klare deres forpligtelser over for banker og sparekasser, ser nu deres gæld vokse kraftigt med Hypotekbankens voldsomme rentetilskrivning. Derfor er der brug for en effektiv gældssanering nu.

Et *tredje mindretal* (socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller ligeledes forslaget til *vedtagelse uændret*.

Mindretallet bemærker, at socialistisk folkeparti i en årrække har fremsat forslag til en reform af Statens Uddannelsesstøtte ud fra ideelle betragtninger. Det er SF's opfattelse, at uddannelsesstøtten på længere sigt udelukkende bør tildeles i form af stipendier. Det er for SF vigtigt, at der hurtigt opnås forbedringer af studiestøtten, som forbedrer de studerendes levevilkår, og som modvirker de urimeligt store gældsbyrder, vi i dag oplever.

Socialdemokratiets beslutningsforslag er et skridt i denne retning.

SF kan støtte en total afskaffelse af banklåne. SF ønsker en egentlig forældreafhængig uddannelsesløn efter det 18. år. Satterne i det foreliggende beslutningsforslag opfatter SF som for små. SF forestiller sig, at der i de første 5 år efter en reform af studiestøtten gives en uddannelsesløn på 26.000 kr. årligt, hvorefter beløbet over en 5-årig periode hæves til 40.000 kr. årligt.

SF kan støtte ideen om forskudsløn, således at en uddannelsessøgende kan få udbetalt op til 60.000 kr. (inklusive uddannelseslønnen) pr. år i studietiden, mod at lønnen efter endt studietid afkortes tilsvarende.

SF er af den opfattelse, at afkortningen kun må vare i 10 år, og at den kun må udgøre halvdelen af det beløb, hvormed indkomsten overstiger 105.000 kr. (svarende til den maksimale dagpengesats). Hvis den uddannede kun får dagpenge, sker der således ingen afkortning.

Med disse bemærkninger kan mindretallet støtte forslaget.

Et *fjerde mindretal* (det radikale venstres medlem af udvalget) indstiller forslaget til *forkastelse* ved 2. (sidste) behandling.

Det radikale venstre finder, at en afgørende svaghed i beslutningsforslaget er tankerne om en tilbagebetalingspligtig »forskudsløn« (indekseret lånefinansieret uddannelsesstøtte). Hittidige overvejelser (bl.a. i forbindelse med skitser til en reform af uddannelsesstøtten, udarbejdet af den tidligere socialdemokratiske undervisningsminister Ritt Bjerregaard) peger entydigt på, at en sådan konstruktion ikke vil kunne fungere i praksis. Forslaget indebærer, at færdiguddannede, som opnår beskæftigelse, i en periode på op til 10 år skal give afkald på en meget betydelig del af den indkomst, som ligger ud over dagpengemaksimum. Typisk vil der være tale om, at skat plus tilbagebetaling samlet vil beslaglægge mere end 80 pct. af indkomsten over dagpengeniveau, og indkomststigninger vil blive »beskattet« med en marginalskatteprocent på mellem 80 og 90 pct. Dette er en meget voldsom belastning for nyuddannede, som normalt samtidig vil have meget betydelige personlige etableringsudgifter, og det indebærer desuden en meget ringe tilskyndelse til at finde beskæftigelse.

Forslaget har desuden den svaghed, at tilbagebetalingsbyrden helt overvejende bæres af uddannelsessøgende inden for de videregående uddannelser. For disse er der adgang til uddannelsesløn de første to studieår og derefter alene tilbagebetalingspligtig forskudsløn. Langvarigt uddannede vil således også fremover kunne pådrage sig en meget betydelig gældsbyrde, og denne vil oven i købet blive indeksreguleret. Forslaget løser således efter det radikale venstres mening ikke uddannelsesstøtteproblemerne inden for de videregående uddannelser.

Det radikale venstre er enig med forslagsstillerne i, at det i forbindelse med en meget påkrævet reform og forbedring af Statens Uddannelsesstøtte samtidig er nødvendigt at løse problemerne for den store gruppe færdiguddannede, som allerede i dag tynges af gældsbyrder, som de pågældende har lille eller ingen udsigt til at frigøre sig fra. På det radikale venstres foranledning blev den eksisterende gældssaneringsordning forbedret i